

SÄTERS KOMMUN
BARN- OCH UTBILDNINGSS-
NÄMNDEN

Återrapportering av Skolinspektionens tillsyn vid Särskolan, Sätters kommun

---

Postadress: Barn- och utbildningsförvaltningen, Rådhuset, 783 27 Säter | Besöksadress: Rådhuset, Säter
Tfn: 0225 – 552 00 | Fax: 0225 – 552 72 | E - post: bun@sater.se | Hemsida: www.sater.se

Innehåll

INLEDNING	3
UNDERLAG	3
KUNSKAPER	3
KUNSKAPSRISULTAT	3
UPPFÖLJNING OCH KOMMUNIKATION AV RESULTAT	6
BEDÖMNING OCH BETYGSSÄTTNING	7
ARBETSGÅNG FÖR ARBETE MED ÅTGÄRDSPROGRAM:	8
LEDNING OCH KVALITETSARBETE	9
TILGÅNG TILL UTBILDNING	9
KVALITETSARBETE	11

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Säter kommun under hösten 2009 och besökt den obligatoriska grundsärskolan den 2 september.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Denna rapport redovisar de åtgärder skolan har vidtagit eller kommer att vidta för att komma tillrätta med de av Skolinspektionen påtalade bristerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och den obligatoriska särskolan, dels den information som samlats in under besöket. I samband med besöket i den obligatoriska grundsärskolan intervjuades lärare. Rektorn intervjuades i särskild ordning. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

Kunskapsresultat

Skolinspektionens kommentar

Varje lärare följer upp respektive elevs måluppfyllelse och delger elevernas föräldrar detta med hjälp av de individuella utvecklingsplanerna vid utvecklingssamtalet. Ett arbete är också påbörjat med att hitta former för att sammanställa och redovisa resultaten i den kommande kvalitetsredovisningen. Några resultatsammanställningar på skolnivå, för de elever

som är mottagna i den obligatoriska särskolan, grundade på elevernas måluppfyllelse, finns inte. Från träningskolan redovisas en god måluppfyllelse.

Att resultatsammanställningar på skolnivå saknas försvårar en övergripande analys och prioritering av åtgärder och resurser. Rektor och arbetslagsledaren uppger dock att i stort sett alla elever uppvisar en positiv kunskapsutveckling utifrån sina mycket individuella förutsättningar.

Skolinspektionens bedömning

Sammanfattningsvis kan inte Skolinspektionen bedöma kunskapsresultaten då tillräckligt underlag saknas.

Skolans åtgärder och vad som förväntas åstadkommas med förändringen

Särskolans pedagoger, specialpedagog och rektor har tillsammans bearbetat frågan om bedömning av resultat i särskolans verksamhet. Vi har läst två böcker utgivna av Skolverket, *"Kunskapsbedömning i särskola och särvtux"* samt *"IUP-processen"*. Vi har varit i kontakt med övriga kommuner i Dalarna för att diskutera frågan. Rektor har också initierat frågan om bedömning av resultat i särskolan som ämne för nätverksträff för särskoleansvariga i länet. Inspektör från Skolverket, Marianne Nyhlen deltog den 25 feb 2010 i nätverket. Hon belyste frågan främst utifrån kommande ändringar i skollag och läroplan .

Vi har beslutat att hantera frågan i följande steg:

I första steget skapar vi en tydligare struktur för IUP processen i särskolan genom att:

- A. Lokal pedagogisk planering skrivs för alla ämnen, för varje elev utifrån vars och ens individuella förutsättningar, med särskolans kursplan som utgångspunkt. Den lokala pedagogiska planeringen ska svara på frågorna: Vad eleven förväntas lära sig, hur lärandet ska gå till och hur kunskaperna ska bedömas.
- B. Skriftligt omdöme ges i alla ämnen byggt på bedömning av elevens resultat utifrån de lokala pedagogiska planeringarna. Eleven informeras om innehållet i de skriftliga omdömena. Sedan skickas de till vårdnadshavare inför utvecklingssamtalet.
- C. IUP utformas vid utvecklingssamtal. IUP ska innehålla punkterna:
  - Nya utvecklingsmål...
  - Målen uppnås genom att skolan ska...
  - Eleven kan bidra genom att...
  - Föräldrarna kan bidra genom att...

D: Resultat av undervisningen redovisas till rektor via en sammanställning av:

- Mål som har uppnåtts,
- Mål som inte har uppnåtts
- Sammanställningen följs av arbetslagets utvärdering och analys

I grundsärskolans årskurs 5, 9 eller 10 redovisas elevens resultat gentemot uppnående målen. I träningskolan sker detta efter årskurs 9 eller 10.

Vi har enats om denna struktur och arbetar nu med att skapa gemensamma underlag för att effektivt kunna arbeta enligt detta.

I nästa steg påbörjar vi processen med att utforma de lokala planeringarna. Boken *"Kunskapsbedömning i särskola och sär vux"* kommer att ligga som grund för djupare diskussioner om synen på kunskap och bedömning vid handledningsträffar med specialpedagog under ht 2010. Vi kommer att arbeta med ett ämnesområde i taget.

För eleverna i grundskolan i Säter har vi ett gemensamt databaserat uppföljningssystem. Detta system ska uppdateras ht 2010 och vi ska för grundskoleeleverna skapa bedömningsmatriser. Vi ser det som ett bra sätt att arbeta vidare även för särskolan för att skapa ett bedömningsverktyg att ha som utgångspunkt för de skriftliga omdömena. Vi startar ett arbete med att utforma bedömningsmatriser under senare delen av ht 2010.

Ansvarig för åtgärdens utförande

Rektor, specialpedagog och pedagogerna vid särskolan.

Tidsplan

Underlag för arbetet enligt IUP processen beskriven i stegen A-D ska vara klara vt. 2010.

Påbörja att utforma lokala pedagogiska planeringar ht 2010.

Studier i arbetslaget angående bedömning av resultat i särskolan ht 2010.

Skapa bedömningsmatriser ht 2010.

Särskolan ingår i kommunens databaserade uppföljningssystem vt 2011.

Uppföljning av åtgärden

Lärarna delger rektor sina arbeten för varje elev efter genomförda utvecklingssamtal. Rektor gör under vt. 2010, tillsammans med specialpedagog, en analys av innehållet i skriftliga omdömen och IUP. Ht 2010 bedöms särskilt innehållet i de lokala pedagogiska planeringarna. Resultat av undervisningen tillsammans med arbetslagets utvärdering och analys redovisas till rektor via sammanställning i samband med utvärderingsdag i april.

Uppföljning och kommunikation av resultat

Lärarna genomför utvecklingssamtal om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling och upprättar en individuell utvecklingsplan (obligatoriska grundsärskolan).

Skolinspektionens kommentar

Enligt 7 kap. 1 § särskoleförordningen ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje elev vid utvecklingssamtalet. Planen ska innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne eller ämnesområde som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen har granskat ett urval av elevernas individuella utvecklingsplaner och bedömer att kvalitén på dessa är varierande. Omdömen i alla ämnen/ämnesområden saknas till stor del.

Skolinspektionen bedömer att planerna behöver utvecklas så att omdömen om elevens kunskapsutveckling ges i alla ämnen/ämnesområden och att elevernas individuella mål tydligare beskrivs med utgångspunkt i de nationella kursplanerna.

Skolans åtgärder och vad som förväntas åstadkommas med förändringen

Vi skapar en tydligare struktur för IUP processen i särskolan:

- A. Lokal pedagogisk planering skrivs för alla ämnen, för varje elev utifrån vars och ens individuella förutsättningar, med särskolans kursplan som utgångspunkt. Den lokala pedagogiska planeringen ska svara på frågorna: Vad eleven förväntas lära sig, hur lärandet ska gå till och hur kunskaperna ska bedömas.
- B. Skriftligt omdöme ges i alla ämnen byggt på bedömning av elevens resultat utifrån de lokala pedagogiska planeringarna. Eleven informeras om innehållet i de skriftliga omdömena. Sedan skickas de till vårdnadshavare inför utvecklingssamtalet.
- C. IUP utformas vid utvecklingssamtal. IUP innehåller punkterna:
  - Nya mål att sträva mot
  - Målen uppnås genom att skolan ska...

- Eleven kan bidra genom att...
- Föräldrarna kan bidra genom att...

Ansvarig för åtgärdens utförande

Rektor, särskolans pedagoger.

Tidsplan

Omdömen om elevens kunskapsutveckling, skriftliga omdömen gavs i alla ämnen/ämnesområden ht 2009 efter skolinspektionens besök.

Att elevernas individuella mål tydligare beskrivs med utgångspunkt i de nationella kursplanerna verkställs from vt 2010.

Uppföljning av åtgärden

Lärarna delger rektor sina arbeten för varje elev efter genomförda utvecklingssamtal. Rektor gör tillsammans med specialpedagog, under vt 2010, en analys av innehållet i skriftliga omdömen och IUP.

Bedömning och betygssättning

Genomförande av utbildningen

Om det efter utredning påvisas ett behov av särskilt stöd utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens motivering

Enligt 5 kap. 1 § i särskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av utarbetas utifrån en gemensam mall innehållande lägesbeskrivning och mål, skolans insatser, elevens insatser och vårdnadshavarens insatser. Kristineskolans åtgärdsprogram är inte på ett tydligt sätt relaterade till läroplanens och kursplanernas mål och vad man vill uppnå på kort- och lång sikt. Skolans insatser är allmänt hållna och begränsar sig exempelvis till att eleven ska arbeta med de nationella äm-

nesproven eller tillhandahållas rätt arbetsuppgifter. Inte heller går det att utläsa hur åtgärderna ska följas upp samt hur och när de ska utvärderas. Åtgärdsprogrammen är enligt rektorn ett förbättringsområde på skolan.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla sina åtgärdsprogram så att de uppfyller förordningens krav.

Skolans åtgärder och vad som förväntas åstadkommas med förändringen

Som första åtgärd efter skolinspektionens besök studerade vi tillsammans allmänna råd för arbete med åtgärdsprogram Efter det skrevs en handlingsplan för hur arbetet ska gå till:

Arbetsgång för arbete med åtgärdsprogram:

- Steg 1 Samtal med vårdnadshavare efter uppkommet behov hos elev.
- Steg 2 Kartläggning på individ, grupp och organisationsnivå i samarbete med Specialpedagog.
- Steg 3 Förslag till ÅP utarbetas. Av planen skall det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses. Samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Steg 4 Möte med föräldrar – ÅP-förslaget diskuteras, fokus läggs på skolans insatser.
- Steg 5 Läraren skriver ÅP och skickar en kopia till föräldrarna
- Steg 6 Kontinuerlig uppföljning av pågående ÅP minst en gång/månad med berörda parter

Ansvarig för åtgärdens utförande

Rektor, specialpedagog och särskolans pedagoger.

Tidsplan

Detta arbetssätt ska vara implementerat from vt 2010.

Uppföljning av åtgärden

Rektor följer upp åtgärdsprogrammets innehåll och kvalité via uppföljning av pågående ÅP vid arbetslagsträffar minst en gång/månad.

Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

Tillgång till utbildning

Barn och ungdomar tas emot enligt författningarna.

Skolinspektionens motivering

Enligt 3 kap. 3 § skollagen ska barn som bedöms inte nå upp till grundskolans kunskapsmål därför att de är utvecklingsstörda tas emot i särskolan. Enligt 3 kap. 4 § skollagen prövar styrelsen för särskolan i hemkommunen om ett barn ska tas emot i särskolan under sin skolpliktstid. Enligt 3 kap. 5 § skollagen kan beslut om mottagande i särskolan överklagas hos skolväsendets överklagandenämnd av barnets vårdnadshavare. Beslut i fråga om mottagande i särskolan får många och långtgående konsekvenser för det enskilda barnet. Det är därför av största vikt att ett sådant beslut föregås av en korrekt handläggning och ett ordentligt beslutsunderlag. Enligt bestämmelsens förarbeten anges att psykologiska, sociala och pedagogiska faktorer ska vägas samman vid bedömning av den intellektuella förmågan (prop. 1985/86:10 s. 4). Enligt 6 kap. 3 § skollagen ska styrelsen för den obligatoriska grundsärskolan avgöra om en elev som tas emot i särskolan ska gå i grundsärskolan eller träningsskolan. Enligt Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2001:23) om rutiner för utredning och beslut om mottagande i den obligatoriska särskolan förutsätter dessa utredningar en helhetsbedömning av barnet grundat på flera utredningar såsom pedagogisk-, psykologisk-, medicinsk- och social utredning.

Ansvar för mottagande till särskolan i Säter kommun är delegerat från nämnden till rektor för den obligatoriska särskolan. Skolinspektionen har granskat ett urval av underlag inför beslut om eventuellt mottagande till särskolan. I några av de underlag som granskats saknas en pedagogisk utredning och i vissa fall saknas även beslut om en elev ska gå i den obligatoriska grundsärskolan eller träningsskolan.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att kommunen behöver åtgärda sina rutiner för utredning och beslut om mottagande i den obligatoriska grundsärskolan och om placering i den obligatoriska grundsärskolan eller träningsskolan.

Skolans åtgärder och vad som förväntas åstadkommas med förändringen

Ett nytt formulär för mottagande i särskolan har tagits fram. I det formuläret har en ruta för placering i skolformen grundsärskola eller träningsskola infogats.

Ett nytt underlag för pedagogisk utredning har utarbetats. I detta underlag ingår frågeställningar som tydligare belyser elevens ev. svårigheter att nå målen för årskurs 3,5 och 9 i grundskolan.

1. Hur är elevens kunskaper/betyg i skolans ämnen?
2. Vilka är elevens starka sidor?
3. Hur fungerar eleven vid individuellt arbete?
4. Hur är elevens samarbetsförmåga i grupp?
5. Hur är elevens koncentrationsförmåga?
6. Hur är elevens uthållighet?
7. Hur är elevens motivation?
8. Hur är elevens minne?
9. Hur är elevens språkliga förmåga
  - Tala, läsa, skriva, lyssna?
10. Hur reagerar eleven på krav och höga förväntningar?
11. Hur reagerar eleven på förändringar?
12. Hur är elevens finmotorik?
13. Hur är elevens grovmotorik?
14. Hur samspelar eleven med vuxna på skolan?
15. Hur är elevens närvaro i skolan?
16. Hur är elevens självinsikt?
17. Vilka pedagogiska anpassningar görs/har gjorts för eleven?
18. Sammanfattande bedömning av elevens möjligheter att uppnå målen för grundskolans årskurser 3,5,9.

Rektor har även kontaktat barnhabiliteringen i Borlänge för att informera om vikten av att tydliggöra elevens svårigheter att nå målen för skolår 3,5 och 9 enligt grundskolans läroplan. En ruta har tillfogats i formuläret för mottagande i särskolan där underlagen dateras

så att man kan uppmärksamma om den pedagogiska utredningen genomförts när eleven gick i förskola, vilket då kan föranleda att en ny pedagogisk utredning genomförs utifrån ett skolperspektiv.

Ansvarig för åtgärdens utförande

Rektor.

Tidsplan

Materialet färdigställt jan 2010.

Uppföljning av åtgärden

I samband med varje nytt mottagningsärende ska en utvärdering av processen genomföras av rektor och specialpedagog.

Kvalitetsarbete

Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra målpuffyllelsen.

Skolinspektionens motivering

Enligt 2 § förordningen om kvalitetsredovisningen ska arbetet med kvalitetsredovisning främja kommunernas, skolornas, förskolornas och fritidshemmens kvalitetsarbete och därigenom bidra till att för verkliga utbildningarnas nationella mål. Enligt Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskolklassen och fritidshemmet (Lpo 94) har rektor ett ansvar för att eleverna når målen för utbildningen. Detta medför en skyldighet att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

Tillsynen visar att det på skolnivå saknas en utvärdering av elevernas kunskapsresultat och att skolan mer systematiskt behöver analysera och utvärdera i vilken mån de nationella målen har förverkligats och vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad målpuffyllelse.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens bedömning är att skolan behöver förbättra sitt kvalitetsarbete och vidta åtgärder för att följa upp elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen.

Skolans åtgärder och vad som förväntas åstadkommas med förändringen

Utifrån varje elevs resultat beskrivna i de skriftliga omdömena görs en sammanställning av

- Mål som har uppnåtts.
- Mål som inte har uppnåtts.

Resultat av undervisningen följt av arbetslagets utvärdering och analys redovisas till rektor inför terminsavslutning. Åtgärder för utveckling utifrån resultat och analys av dessa planeras vid läsårets avslutande och inledande fortbildningsdagar.

I grundsärskolans årskurs 5, 9 eller 10 redovisas elevens resultat gentemot uppnående målen. I träningsskolan sker detta efter årskurs 9 eller 10.

Ansvarig för åtgärdens utförande

Rektor, särskolans pedagoger.

Tidsplan

Genomförs vt 2010.

Uppföljning av åtgärden

Via rektors kvalitetsredovisning för särskolan för läsåret 2009-2010.

Kvalitetsarbetet dokumenteras i kvalitetsredovisningar som uppfyller förordningens krav.

Skolinspektionens motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet, avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Enligt 3 a § ska i kvalitetsredovisningen uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner enligt diskrimineringslagen och planer mot kränkande behandling enligt skollagen redovisas. Av 4 § framgår bl. a att skolans kvalitetsredovisning ska utarbetas under medverkan av elever, lärare och övrig personal.

Särskolan ingår som en del i elevhälsans kvalitetsredovisning. De andra delarna i kvalitetsredovisningen är elevhälsan som helhet, skoldatateket och de särskilda undervisningsgrupperna Fogde och Kenda. I redovisningen finns en beskrivning av den obligatoriska särskolans organisation och arbetssätt. Några resultat från elevernas kunskapsutveckling och måluppfyllelse finns inte utöver en allmän beskrivning att flertalet elever har uppnått merparten av sina individuella förväntade mål. Några analyser utifrån detta står inte att läsa. Träningsskolans verksamhet beskrivs i ringa grad. Det går att utläsa en god måluppfyllelse kring arbetet med normer och värden. Särskolan grundar detta på egna enkäter och samtal med samtliga föräldrar till eleverna kring elevernas trivsel, trygghet och utveckling. Föräldrarna säger också, enligt kvalitetsredovisningen, att skolan ger dem ett gott stöd i rollen som föräldrar och att de är nöjda med verksamheten i sin helhet. Särskolans likabehandlingsplan utvärderas i viss mån.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan i kvalitetsredovisningen behöver dokumentera resultat av elevernas kunskapsutveckling och utvärdera och analysera dessa resultat utifrån de nationella målen. Även utvärderingen av skolans likabehandlingsplan behöver utvecklas i kvalitetsredovisningen

Skolans åtgärder och vad som förväntas åstadkommas med förändringen

Utifrån varje elevs resultat beskrivna i de skriftliga omdömena görs en sammanställning av

- Mål som har uppnåtts
- Mål som inte har uppnåtts

Resultat av undervisningen följt av arbetslagets utvärdering och analys av resultatbild gentemot de nationella målen redovisas till rektor inför terminsavslutning. Åtgärder för utveckling utifrån resultat och analys av dessa planeras vid läsårets avslutande och inledande fortbildningsdagar.

Under vt 2010 har rektor utformat en enkät utifrån intentionerna i likabehandlingsplanen. Rektor har besökt särskolans grupper och genomfört en undersökning bland eleverna med denna enkät som grund. Detta bildar tillsammans med personalens självvärdering av arbetet med Likabehandlingsplanen, föräldrarnas och elevernas svar på trivselenkäter i slutet av läsåret samt analyser av genomförda ärenden under läsåret en allsidig utgångspunkt för utvärdering av Likabehandlingsplanen.

SÄTERS KOMMUN
BARN- OCH UTBILDNINGSS-
NÄMNDEN

Ansvarig för åtgärdens utförande

Rektor.

Tidsplan

Genomfört vid läsårsavslut 2010.

Uppföljning av åtgärden

Via rektors kvalitetsredovisning för särskolan för läsåret 2009-2010.

2010-03-03 Säter

Ulla Rönnöls

Rektor

Postadress: Barn- och utbildningsförvaltningen, Rådhuset, 783 27 Säter | Besöksadress: Rådhuset, Säter

Tfn: 0225 – 552 00 | Fax: 0225 – 552 72 | E - post: bun@sater.se | Hemsida: www.sater.se